

4037210 PHPH/M : สาขาวิชาเอก : สุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ ; วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์)

ศัพท์สำคัญ : การส่งเสริมพฤติกรรมการตรวจเซลล์มะเร็งปากมดลูก / สตรีที่แต่งงานแล้ว / กลุ่มเพื่อนสตรี

วนิดา ทางาม: การส่งเสริมพฤติกรรมการตรวจเซลล์มะเร็งปากมดลูกของสตรีที่แต่งงานแล้ว โดยกลุ่มเพื่อนสตรี อำเภอท่าเงี้ยว จังหวัดศรีสะเกษ (PAP SMEAR TEST BEHAVIOR PROMOTION OF MARRIED WOMEN BY PEER GROUP IN AMPHOE NAMKLIANG SISAKET PROVINCE)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์วาสนา จันทน์สว่าง นศ.บ.เกียรตินิยม, ศศ.ม., รองศาสตราจารย์พูนสุข ชั่วทอง วท.บ., วท.ม., อาจารย์พงศ์พันธ์ อันตะริกานนท์ วท.บ., กศ.บ., กศ.ม. 215 หน้า. ISBN 974-662-335-4

อัตราการป่วยของโรคมะเร็งปากมดลูกมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่อัตราการรับบริการตรวจยังอยู่ในระดับต่ำ และยังเป็นปัญหาที่สำคัญของอำเภอท่าเงี้ยว จังหวัดศรีสะเกษ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมการตรวจเซลล์มะเร็งปากมดลูกของสตรี โดยประยุกต์แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคมมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีที่แต่งงานแล้วอายุ 25-59 ปีที่ยังไม่เคยตรวจเซลล์มะเร็งปากมดลูก จำนวน 160 คน เป็นกลุ่มทดลอง 80 คน กลุ่มเปรียบเทียบ 80 คน โปรแกรมสุขศึกษาประกอบด้วยกิจกรรม 2 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นกิจกรรมที่จัดเพื่อใช้เตรียมกลุ่มเพื่อนสตรี ส่วนที่ 2 เป็นกิจกรรมเพื่อให้เกิดการรับรู้ร่วมกันระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเพื่อนสตรี ซึ่งประกอบด้วย การบรรยายที่ใช้สื่อ คือ ภาพพลิก วิดีทัศน์ และเสวนากลุ่ม หลังจากนั้นกลุ่มทดลองจะได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมโดยกลุ่มเพื่อนสตรี ซึ่งมีกิจกรรม การเยี่ยมบ้าน แจกแผ่นพับ พูดุข ส่งเสริมสนับสนุน ชักชวนและกระตุ้นเตือนกลุ่มทดลองให้รับบริการตรวจเซลล์มะเร็งปากมดลูก เก็บรวบรวมข้อมูล 2 ครั้ง คือ ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ Paired sample t-test และ Student's t-test

ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากทดลอง สตรีกลุ่มทดลองมีการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ผลดีของการปฏิบัติตามคำแนะนำ ความตั้งใจที่จะตรวจสูงกว่าก่อนทดลองและแตกต่างจากกลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.000$) และรับบริการตรวจเซลล์มะเร็งปากมดลูก ร้อยละ 71.2 มากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบซึ่งรับบริการเพียงร้อยละ 35 ข้อเสนอแนะในการวิจัยคือ ควรจะพิจารณารูปแบบโปรแกรมสุขศึกษาที่ใช้กลุ่มเพื่อนสตรีซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำหรือผู้ชี้แนะ เพื่อแก้ปัญหาสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องต่อไป